

Pregledni članak
[323.1:81'272](497.5)
81'272(497.5:4-67 EU)
Prilježeno: 31. listopada 2007.

“Jezično” pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji: prevođenje pravne stečevine i europsko nazivlje

SNJEŽANA RAMLJAK*

Sažetak

Jezično ima središnju ulogu u procesu kreiranja nacionalnoga identiteta. U izgradnji nadnacionalnoga europskog identiteta višejezičnost je demokratska nužnost koja jamči ravnopravnost svih građana Europske Unije. Odluke europskih institucija utječu na svakodnevni život građana Unije i za njihov je legitimitet nužno da građani aktivno sudjeluju u procesima odlučivanja bez ikakve jezične barijere. Sukladno politici EU-a u pogledu jednakosti jezika i hrvatski jezik uživat će status ravnopravnoga i službenog jezika Unije kad Hrvatska postane punopravnom članicom te integracije. Kako bi svojim građanima omogućila jezičnu ravnopravnost u pristupu europskom zakonodavstvu, Hrvatska u procesu pristupanja Uniji ima obvezu prihvatiti i prevesti pravnu stečevinu EU-a na hrvatski jezik. Pritom prijevodi moraju jamčiti ujednačeno tumačenje i primjenu prava EU-a, za što je nužna dosljedna i jednoznačna uporaba terminologije za pojmove iz akata obuhvaćenih pravnom stečevinom. Hrvatski prijevod objavljen u posebnom izdanju Službenoga lista EU-a nakon pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji rabit će se kao temeljni tekst za tumačenje i primjenu europskoga prava u Hrvatskoj.

Ključne riječi: Europska Unija, jezična politika, pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji, prihvaćanje pravne stečevine EU-a, prevođenje, europsko nazivlje

Uvod

Europska Unija (EU) ugradila je višejezičnost u temelje svoje demokratske ideje. Jednakopravni status svih službenih jezika, koji građanima EU-a omogućuje pristup zakonodavstvu i komuniciranje s institucijama Unije na svim službenim jezicima država članica, predstavlja demokratska

* *Snježana Ramljak*, studentica poslijediplomskog studija Hrvatska i Europa.

obilježja transparentnosti i sudjelovanja te je bitan razlog za političko uključivanje građana. EU potiče suradnju država članica te podupire i dopunjuje njihove aktivnosti brojnim kulturnim i obrazovnim inicijativama i programima potpore učenju jezika, promoviranju jezične raznolikosti i multikulturalizma kojima pridonosi povezivanju građana i stvaranju osjećaja pripadnosti Uniji. Udruživanje u EU ne isključuje pravo svake države, odnosno nacije, na svoj kulturni i nacionalni identitet, nego se ono, naprotiv, ističe kroz geslo *Jedinstvo u raznolikosti*.

Hrvatska tijekom pristupanja Uniji, zbog ispunjavanja pravnoga kriterija za članstvo u Europskoj Uniji, treba prihvatiti cjelokupni korpus prava i obveza koji povezuje države članice Unije, poznat kao pravna stečevina (*acquis communautaire*) EU-a. S obzirom na to da su pravne norme europskoga prava sastavni dio unutrašnjega pravnog poretka država članica "njihovo važenje i primjena u svim članicama moraju biti jednaki" (Čapeta, 2002.: 14). Od dana kad je Sud Europskih zajednica (Sud EZ-a) zaključio da "Zajednica predstavlja novi pravni poredak ... čiji subjekti nisu samo države članice nego i njihovi državljani"¹ utvrđeno je da norme sadržane u Osnivačkim ugovorima² mogu izravno stvarati prava za pojedince. Stoga se pravni propisi EU-a prevode na sve službene jezike kako bi bili dostupni i razumljivi svim građanima Unije.

Kako bi svojim građanima omogućila jezičnu ravnopravnost u pristupu europskom zakonodavstvu, Hrvatska ima obvezu prevesti na hrvatski jezik cjelokupnu pravnu stečevinu EU-a. Pritom je stvaranje i dosljedna uporaba hrvatske terminologije koja se koristi prilikom prevođenja pravne stečevine od velikoga značenja zbog ujednačenoga tumačenja i primjene prava EU-a.

1. Jezična politika Europske Unije

Višejezičnost je preduvjet za demokratski legitimitet i transparentnost Europske Unije. Europski građani komuniciraju s institucijama EU-a i čitaju zakone na svom jeziku participirajući tako u europskom projektu bez ikakve jezične barijere. Kroz pravno obvezujuće mjere primarnoga i sekundarnog zakonodavstva Zajednice³ regulirana je apsolutna jednakost i pravna valja-

¹ Predmet 26/62 Van Gend en Loos, (1963) ECR I, str.12.

² Osnivačke ugovore čine Ugovor o Europskoj zajednici za ugljen i čelik (istekao 2002.), Ugovor o Europskoj ekonomskoj zajednici, Ugovor o Europskoj zajednici za atomsku energiju i Ugovor o Europskoj Uniji, sa svim njihovim izmjenama.

³ EU ima trojaku strukturu. Prvi stup obilježava nadnacionalnost u pogledu nastanka i primjene prava, a čine ga dvije Europske zajednice: Europska zajednica (prije Europska ekonomska zajednica) i Europska zajednica za atomsku energiju (Euratom), dok je treća, Europska zajednica za ugljen i čelik, prestala postojati 2002. godine. Drugi stup čini zajednička vanjska i si-

nost svih službenih jezika te pravila njihove uporabe u institucijama EU-a. Na temelju članka 314. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (Ugovor o EZ-u) sve su jezične inačice Ugovora jednako autentične u pravnom smislu, dok članak 21. omogućuje građanima pismeno komuniciranje s institucijama ili tijelima Unije na službenom jeziku svoje države. Odredba iz članka 290. Ugovora, u kojoj stoji da će pravila koja se tiču uporabe jezika u institucijama Zajednice jednoglasnom odlukom odrediti Vijeće ministara, pravni je temelj za donošenje prve Uredbe Vijeća ministara, koja se smatra svojevrsnom jezičnom poveljom EU-a. Uredba, koja je prihvaćena 15. travnja 1958. i danas je na snazi, propisuje službene i radne jezike institucija te obvezu sastavljanja uredbi i drugih tekstova opće primjene na svim službenim jezicima na kojima se objavljuje i Službeni list EU-a. U Uredbi nadalje stoji da se države članice ili njezini građani mogu pismeno obratiti institucijama i tijelima Unije na bilo kojem službenom jeziku i dobiti odgovor na istom jeziku, kao i to da će dokumenti koje institucije šalju članicama biti na jeziku dotične države.

Službeni režim ravnopravnosti svih jezika dosljedno se primjenjuje na zakonodavstvo i dokumente od općega značenja te na najviše razine političkoga predstavljanja kao što su sastanci Europskoga vijeća, Komisije, Vijeća ministara, plenarne sjednice Europskoga parlamenta, gdje je osigurano simultano prevođenje i svi se dokumenti prevode na službene jezike. No postoji razlika između formalnopravne višejezičnosti i stvarne jezično-komunikacijske prakse u Europskoj Uniji, gdje se u brojnim situacijama reducira broj službenih jezika, a prednost neizbježno daje engleskom i francuskom jeziku. Iako je višejezičnost službeno promovirana jezična politika EU-a – pa Komisija u svojim dokumentima kaže *English is not enough* – engleski jezik je postao jezikom opće komunikacije, europska *lingua franca*.

Nakon ratifikacije Ugovora o Europskoj Uniji (1993.) koji je člankom 151. ojačao nadležnost Zajednice u području kulture, a člankom 6. odredio da Unija poštuje nacionalne identitete država članica, EU je počela preuzimati sve više nadležnosti i odgovornosti u sveeuropskoj suradnji u područjima kulture i obrazovanja. Iako su područja obrazovanja i osposobljavanja mladih i kulture ponajprije u djelokrugu država članica, institucije EU-a kroz neobvezujuće mjere koordiniraju brojne akcijske programe i inicijative koje promoviraju višejezičnost i međukulturalni dijalog u Europskoj Uniji. Člancima 149.-151. Ugovora o EZ-u predviđeno je da Zajednica *potiče suradnju* između država članica *te podupire i dopunjuje* njihove aktivnosti, istodobno poštujući njihovu odgovornost za sadržaje u obrazovanju i kulturi. Zajednica u tim područjima nema nadležnost, nego smije donositi samo poticajne mjere i preporuke. Iako neobvezujuće mjere ne nameću pravne obveze, nji-

gurnosna politika, a treći policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima i u njima nadnacionalnosti uglavnom nema.

hovo je stvarno značenje političko i moralno. U kontekstu Lisabonske strategije⁴ uspostavljena je otvorena metoda koordinacije (OMK) kao instrument provedbe europskoga tzv. mekoga zakonodavstva. Otvorena metoda koordinacije dobrovoljan je proces na koji su se obvezale sve države članice, a primjenjuje se i na sektor obrazovne politike sa svrhom usklađivanja nacionalnih politika i postizanja zajedničkih ciljeva. Iako je neobvezujuće naravi, OMK znači nešto više od obične suradnje jer uključuje intervenciju institucija EU-a i metode neobvezujuće regulacije koje provode pritisak nad državama članicama za postizanje zadanih ciljeva.

EU preuzima jezičnu regulativu država članica koje same određuju službeni jezik, a on nije materinski za brojne jezične skupine koje govore regionalnim i manjinskim jezicima kao i za useljeničke jezične zajednice koje žive u državama članicama. Nastojanja da se unutar Unije zaštite prava govornika tih jezika pojavila su se u Europskom parlamentu, koji je kroz nekoliko svojih rezolucija upozorio na važnost manjinskih jezika i kultura te nastojao potaknuti Komisiju i Vijeće na donošenje konkretnih mjera u njihovu korist. Komisija je donošenjem poticajnih mjera i preporuka pokrenula inicijative u domeni obrazovne i kulturne politike EU-a kojima podupire regionalne i manjinske jezike. Zaključkom Vijeća ministara iz lipnja 2005. o službenoj uporabi dodatnih jezika u institucijama EU-a otvorila se mogućnost uporabe samo onih regionalnih jezika koji imaju službeni status u samim državama članicama. Tako se primjerice škotski i velški, koji imaju službeni status u Ujedinjenom Kraljevstvu mogu koristiti tim povlasticama za razliku od korzičkoga ili bretonskoga kojima nije dodijeljen takav status u Francuskoj. Na temelju Zaključka sklopljeni su administrativni sporazumi između Španjolske, s jedne, te Vijeća i Komisije, s druge strane, o uporabi baskijskoga, katalonskoga i galicijskoga jezika u europskim institucijama. Španjolska je Vlada preuzela obvezu financirati i organizirati prevođenje s triju regionalnih jezika na španjolski, tj. kastiljski, i obratno.

Ugovor o Europskoj Uniji institucionalizirao je i koncept europskoga građanstva. Jedno od temeljnih i osobnih prava koje Unija daje svakom građaninu jest pravo slobode kretanja i boravka na teritoriju EU-a. To za svakoga od njih ne znači samo mogućnost rada i studiranja, nego i sudjelovanja u političkom, društvenom i kulturnom životu Unije. No istinska sloboda kretanja za građane EU-a doista je ostvariva samo ako se zajamče nužna jezična (i kulturna) prava (Žanić, 2007.: 280) kao pretpostavka za sudjelovanje u tim procesima. Svakodnevna komunikacijska praksa europskih građana bitna je i za stvaranje europskoga identiteta. Stoga je, za daljnji razvoj jezičnopolitičkoga okvira koji stremi jezičnoj ravnopravnosti, raznolikosti i

⁴ Lisabonska strategija prihvaćena je na sastanku Europskoga vijeća 24. ožujka 2000. u Lisabonu. Zaključci Europskoga vijeća dostupni su na: http://www.consilium.europa.eu/ue/Docs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.en0.htm (14.3.2008.)

opstanku jezika u Europskoj Uniji, nužna stalna suradnja država članica i institucija EU-a.

U tekstu novoga Ugovora iz Lisabona, koji je potpisan 13. prosinca 2007. i trebao bi stupiti na snagu nakon što ga ratificiraju sve države članice, stoji odredba da Unija poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osigurava očuvanje i unapređenje kulturnoga naslijeđa Europe. U područjima obrazovanja, mladeži i (novo dodanoga) sporta te kulture mogućnost utvrđivanja poticajnih mjera uz Vijeće ministara dobiva i Europski parlament, dok se u području kulture isključuje jednoglasnost u prihvaćanju poticajnih mjera i preporuka, što predstavlja daljnje jačanje nadležnosti EU-a u tim područjima. Odredba Ugovora kojom se priznaju prava, slobode i načela *Povelje o temeljnim pravima EU-a*, daljnji je korak prema jačanju višejezičnosti te jamčenju prava europskih građana.

2. Pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji kroz proces prihvaćanja i prevođenja pravne stečevine EU-a

Svaka država koja želi postati članicom EU-a mora ispuniti određene uvjete⁵ kako bi po svom priključenju Uniji mogla funkcionirati u sklopu njezinih već utvrđenih pravila. Prema kriterijima iz Kopenhagena, jedinstvenima za sve države kandidatkinje, potrebno je uz političke i gospodarske uvjete ispuniti i uvjet prihvaćanja pravne stečevine EU-a koja čini ukupnost prava i obveza država članica i institucija EU-a. Pravna stečevina obuhvaća: sadržaj, načela i političke ciljeve Ugovora; Ugovore kao primarno zakonodavstvo; pravne akte kao sekundarno zakonodavstvo proizašlo iz Ugovora i doneseno u postupcima odlučivanja u institucijama EU-a; sudsku praksu Suda EZ-a; deklaracije i rezolucije koje prihvaća Unija; mjere koje se odnose na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku; mjere koje se odnose na pravosuđe i unutarnje poslove te međunarodne sporazume koje je sklopila Europska zajednica i koje su sklopile države članice u područjima koja su u nadležnosti EU-a. Obveza usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom ne odnosi se samo na postojeće nego i na buduće propise, donesene sve do sklapanja Ugovora o pristupanju (*Accession Treaty*), koji se nakon završetka pregovora utvrđuje između država članica EU-a i države kandidatkinje.

⁵ Članstvo u Europskoj Uniji ostvaruje se na temelju članka 49. Ugovora o EU (UEU) kojim prethodi ispunjavanje uvjeta postavljenih člankom 6(1) UEU-a. Dodatni kriteriji za članstvo u Europskoj Uniji utvrđeni su zaključcima Europskoga vijeća iz Kopenhagena 1993. i Madrida 1995., dostupno na: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/72921.pdf, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00400-C.EN5.htm (14.3.2008.)

2.1. Usklađivanje hrvatskoga zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a

U Hrvatskoj je proces dobrovoljne ocjene usklađivanja hrvatskoga zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a započeo 1999. godine i prikazan je detaljno u *Planu integracijskih aktivnosti Republike Hrvatske*. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) s Europskom zajednicom i njezinim državama članicama 29. listopada 2001. Hrvatska se obvezala na postupno usklađivanje nacionalnoga zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a. Člancima 69. do 74. SSP-a predviđena je obveza usklađivanja prioritetnih područja hrvatskoga zakonodavstva s propisima EU-a, koja započinje danom potpisivanja Sporazuma i postupno se proširuje na sve elemente pravne stečevine najkasnije u roku od šest godina od stupanja Sporazuma na snagu, tj. do veljače 2011. godine. Vlada Republike Hrvatske prihvatila je 18. listopada 2001. Plan provedbe SSP-a na temelju kojega objavljuje mjesečna izvješća o izvršavanju obveza preuzetih SSP-om.

Postupak usklađivanja zakonodavstva provode tijela državne uprave kod pripreme zakonodavnih prijedloga i Hrvatski sabor pri donošenju zakona. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija (MVPEI) koordinira proces usklađivanja zakonodavstva na razini tijela državne uprave. Na temelju *Odluke o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske Unije i pravnim aktima Vijeća Europe*⁶, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela 25. veljače 2004. a temeljem koje prestaje vrijediti *Odluka o mjerama u postupku usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom (acquis communautaire)* od 19. srpnja 2001., tijela državne uprave su, u pripremi zakonodavnih prijedloga kojima se usklađuje zakonodavstvo Hrvatske s pravnom stečevinom, obvezna popuniti izjavu o usklađenosti (nacrt) prijedloga propisa i usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa s odredbama propisa Europske Unije. Slijedom toga, Hrvatski sabor je Zaključkom od 9. listopada 2002. obvezao Vladu da se u Sabor može uputiti samo onaj prijedlog zakona koji prati potvrđena izjava o usklađenosti i usporedni prikaz. Sabor je 2001. osnovao Odbor za europske integracije s nadležnošću praćenja procesa usklađivanja zakonodavstva te je u prosincu 2001. donio izmjene i dopune Poslovnika gdje je izmjenom članka 136. propisao da prijedlog zakona koji se usklađuje sadržava oznaku *P.Z.E.*, a dopunom članka 161. da se prijedlog zakona koji se usklađuje donosi po hitnom postupku ako je to zatražio predlagatelj, te ako matično radno tijelo, Odbor za zakonodavstvo ili Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav ne predlože da se zakonski prijedlog raspravi u prvom čitanju. Temeljem te odredbe ne zahtijeva se glasovanje o prihvaćanju hitnoga postupka što je slučaj kod drugih zakonskih prijedloga.

⁶ Odluka je dostupna na mrežnim stranicama MVPEI-ja: http://www.mvpei.hr/ei/download/2004/03/10/Odluka_uskladjivanje.pdf (14.3.2008.)

Od prosinca 2002. do listopada 2007. Hrvatski sabor donio je 223 zakona usklađenih s pravnom stečevinom EU-a⁷.

Obveze iz SSP-a koje se odnose na usklađivanje zakonodavstva i njihovi rokovi uključeni su u Nacionalni program Republike Hrvatske za pristupanje⁸ Europskoj Uniji (NPPEU) koji donosi Vlada Republike Hrvatske. Prvi NPPEU donesen je 2003. godine i otad se donosi svake godine⁹. Uz ocjene ispunjavanja političkih i gospodarskih kriterija NPPEU sadržava i ocjenu usklađenosti hrvatskoga zakonodavstva s pravnom stečevinom Unije te navodi koje mjere treba poduzeti. Program sadržava konkretne zakonodavne i provedbene mjere, postavlja kratkoročne i srednjoročne prioritete te prati integracijski proces u različitim područjima. Određivanje prioriteta navedenih u Nacionalnom programu za 2008¹⁰., koji je donesen na sjednici Vlade 8. veljače, temelji se na rezultatima dosadašnjega tijeka pregovora s EU-om, SSP-u, Pristupnom partnerstvu iz studenoga 2007. i Izvješću Europske komisije o napretku Hrvatske za 2007. godinu. Hrvatski sabor donio je 5. ožujka 2008. *Prijedlog plana usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske Unije za 2008. godinu – Dodatak A Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj Uniji – 2008. godina*, na temelju kojega bi Sabor ove godine s europskom pravnom stečevinom trebao uskladiti 121 zakon.

Nakon stjecanja statusa kandidata za članstvo 18. lipnja 2004. Hrvatska je 3. listopada 2005. započela pristupne pregovore koji čine središnji dio procesa pristupanja u članstvo EU-a. Pregovori se vode o uvjetima pod kojima država kandidatkinja pristupa Uniji, a oni se načelno odnose na donošenje, primjenu i provedbu pravne stečevine EU-a.

Prva faza pregovora, analitički pregled i ocjena usklađenosti hrvatskoga zakonodavstva (*screening*)¹¹ koji su se sastojali od multilateralnih i bilateralnih sastanaka za 35 pregovaračkih poglavlja u koje je podijeljena pravna stečevina, započela je neposredno nakon otvaranja pregovora te je završena 18.

⁷ Prema informaciji Odbora za europske integracije. Popis Prijedloga zakona s oznakom P.Z.E. u 5. sazivu Sabora dostupan je na: http://infodok.sabor.hr/infodokpdf/uskladjeni_akti/pze.pdf (14.3.2008.)

⁸ NPPEU od 2007. promijenio je u nazivu riječ pridruživanje u pristupanje, kako bi istaknuo uznapredovalu fazu pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji.

⁹ Svi NPPEU dostupni su na mrežnim stranicama MVPEI-ja, <http://www.mvpei.hr/ei/default.asp?ru=151&sid=&akcija=&jezik=1> (14.3.2008.)

¹⁰ NPPEU – 2008. godina, dostupan na: <http://www.vlada.hr/hr/content/download/40667/561312/file/04.-01.pdf> (14.3.2008.)

¹¹ Izvješća o *screeningu* dostupna su na hrvatskom jeziku: <http://www.eu-pregovori.hr/Default.asp?ru=562&sid=&akcija=&jezik=1> i na engleskom jeziku: http://ec.europa.eu/enlargement/candidate-countries/croatia/screening_reports_en.htm (14.3.2008.)

listopada 2006. godine. Tijekom analitičkoga pregleda zakonodavstva utvrđena su područja koja treba prilagoditi zakonodavstvu EU-a, ocijenjena je postojeća razina usklađenosti te potreba daljnje prilagodbe zakonodavstvu EU-a.

Nakon analitičkoga pregleda započela je sadržajna faza pregovora o uvjetima pod kojima će Hrvatska prihvatiti, primijeniti i provesti pravnu stečevinu u odgovarajućem poglavlju. Do kraja 2007. godine Hrvatska je izradila 21, a predala 19 pregovaračkih stajališta. Pregovori su otvoreni u 16, a privremeno su zatvoreni u dvama poglavljima pregovora, od 33 poglavlja o kojima se pregovara s predstavnicima EU-a.¹²

Nacionalni program za 2008. odražava sve rezultate procesa pristupnih pregovora te obuhvaća sve one aktivnosti koje je potrebno poduzeti radi ispunjavanja mjerila za otvaranje poglavlja pregovora u kojima su ona utvrđena, kao i za ispunjavanje mjerila za zatvaranje poglavlja koja su u prethodnom razdoblju otvorena. Tek nakon zaključivanja pregovora u svim poglavljima, Hrvatska će potpisati Ugovor o pristupanju Europskoj Uniji.

U trenutku pristupanja Uniji zakonodavstvo Hrvatske, kao države kandidatkinje, mora biti usklađeno s pravnom stečevinom EU-a. To ne podrazumijeva samo "repciju goleme količine pravnih normi uz Ustavom utvrđene uvjete, nego organsku i funkcionalnu integraciju i srastanje nacionalnoga (hrvatskog) i nadnacionalnoga (europskog) pravnog poretka" (Rodin, 2003.: 232).

2.2. Proces prevođenja pravne stečevine EU-a

Prevođenje pravne stečevine EU-a nužno je za pravodobno usklađivanje nacionalnoga zakonodavstva i preduvjet je za članstvo u Europskoj Uniji. Cjelokupna pravna stečevina, koja iznosi 128.181 stranica¹³ i stalno se povećava, mora biti prevedena na hrvatski jezik do dana pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji. Odgovornost za prevođenje leži na Vladi Republike Hrvatske, dok su institucije EU-a odgovorne za finaliziranje i objavljivanje tekstova u posebnom izdanju Službenoga lista EU-a.

Ministarstvo za europske integracije (MEI) je 2001. izvršilo pripreme aktivnosti za prevođenje pravne stečevine, koje su se intenzivirale predajom zahtjeva Hrvatske za članstvo u EU-u 21. veljače 2003. godine. Nacionalni program za pridruživanje Europskoj Uniji (2003.) naglasio je nužnost prevođenja pravne stečevine kao preduvjeta za članstvo u Uniji, analizirao trenu-

¹² Europska pravna stečevina podijeljena je u 35 poglavlja, s tim da se pregovori ne vode u poglavljima *Institucije* i *Ostala pitanja*.

¹³ Popis cjelokupne pravne stečevine EU-a na dan 7. ožujka 2008. godine.

tačno stanje i predložio kratkoročne, srednjoročne i dugoročne ciljeve koji će rezultirati prijevodom cjelokupne pravne stečevine kao i vrijedećega hrvatskog zakonodavstva. Pritom svi tekstovi trebaju proći pravnu, stručnu i jezičnu redakciju, moraju biti terminološki usuglašeni, a konačni prijevodi verificirani. Prevođenje pravnih propisa EU-a na hrvatski jezik te prevođenje hrvatskih pravnih propisa na jedan od službenih jezika EU-a provodi se prema prioritetima zadanim SSP-om na godišnjoj osnovi kroz NPPEU za tekuću godinu.

Za metodologiju procesa prevođenja prvotno je bio nadležan *Zavod za prevođenje* MEI-a, a od veljače 2005. to je *Samostalna služba za prevođenje iz područja europskih integracija*, uspostavljena nakon spajanja MEI-a i Ministarstva vanjskih poslova u zajedničko Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija (MVPEI). Služba obavlja poslove koordinacije prevođenja, redakture i lekture zakonodavstva EU-a na hrvatski jezik kao i relevantnoga hrvatskog zakonodavstva na jedan od službenih jezika EU-a te priprema i provodi iskaz interesa za prevoditeljske i lektorske usluge vanjskih suradnika s kojima surađuje i čije poslove koordinira. Na temelju popisa prioritetnih dokumenata *acquisa* za posebno izdanje Službenoga lista EU-a koji izdaje pravna služba Komisije, a u skladu s prioritetima pregovaračkoga procesa i NPPEU-a, Služba daje zakonodavstvo na prijevod vanjskim suradnicima. Nakon prijevoda provodi se jezična, stručna i pravna redakcija i lektura tekstova. Prevedeni tekstovi koji su revidirani javno su dostupni kroz bazu prijevoda *CCVista*¹⁴ Ureda za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći (TAIEX) Opće uprave za proširenje Europske komisije. Iako je Služba za prevođenje dosad prevela 62.500 stranica teksta na hrvatski jezik, u bazi je javno dostupan manji broj revidiranih tekstova, dok je većini nerevidiranih tekstova pristup moguć samo uz odobrenje za internu uporabu. Prijevodi pravne stečevine na hrvatski jezik postaju službeni nakon finalne revizije od strane pravnih službi Komisije i Vijeća koje ih prosljeđuju Uredu za službene publikacije radi objave u posebnom izdanju Službenoga lista EU-a.

Zadaća Službe jest kvalitetno prevesti i potvrditi pravnu ispravnost cjelokupne pravne stečevine do dana pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji, za što je potrebna velika stručnost i vještina. Prevođenje pravnih propisa podliježe brojnim pravilima i ograničenjima kojih se prevoditelji trebaju pridržavati. Prevoditelji ne trebaju biti stručnjaci za europsko pravo, ali je apsolutno nužno posjedovanje osnovnih znanja o Europskoj Uniji, institucijama i europskim pravnim propisima. Od prevoditelja se zahtijeva vještina u izradi pravne norme na hrvatskom jeziku te stvaranje, a ne preslikavanje teksta pravnoga propisa. Pravni nazivi koji odgovaraju pravnim pojmovima EU-a ne smiju se automatski tumačiti jednako kao i nacionalni pravni nazivi. Prijevod treba

¹⁴ Revidirani tekstovi prijevoda pravne stečevine na hrvatski jezik dostupni su na: <http://ccvista.taie.x.be/download.asp> (14.3.2008.).

imati isto značenje kao i drugi vjerodostojni tekstovi te iste pravne učinke u praksi. Vjerodostojne prijevode kao "živuće pravo" (Šarčević, 2003.: 17) primjenjuju Sud EZ-a, Prvostupanjski sud, nacionalni sudovi država članica te druga tijela odgovorna za primjenu prava Unije. Nezamislivo je da se obveze država članica razlikuju zbog jezične neujednačenosti pravnih tekstova. Sud EZ-a s jezičnim razlikama postupa kao i s drugim nejasnoćama u tekstu, prihvaća značenje koje je prema njegovu mišljenju sukladno svrsi odredbe i političkim ciljevima koje slijedi Sud. No kroz sudsku praksu i presude vidljivo je da Sud smatra da država mora biti spremna razmotriti inačice na svim jezicima kako bi bila sigurna da je tekst protumačila ispravno.

Većina zemalja koje se pripremaju za pristupanje Europskoj Uniji, pa tako i Hrvatska, u prevođenju pravne stečevine prednost daje engleskom jeziku iako je u konceptualnom smislu najudaljeniji od pravne podloge europskoga zakonodavstva. Engleski nije bio službeni jezik do 1973., a sve do devedesetih godina prošloga stoljeća oko 80% akata izvorno je sastavljeno na francuskom jeziku. Stoga je važno za provjeru vjerodostojnosti prijevoda konzultirati i druge jezične verzije.

2.3. *Europsko nazivlje*

Svi prijevodi pravne stečevine moraju biti jednoznačni, nedvosmisleni i terminološki usuglašeni. Takva se jednoznačnost može postići samo dosljednom i ujednačenom uporabom dogovorenoga pravnog i drugoga stručnog nazivlja za pojmove iz akata obuhvaćenih pravnom stečevinom EU-a.

Vlada Republike Hrvatske je 16. listopada 2003. donijela *Odluku o osnivanju Povjerenstva za izradu pojmovnika za službene prijevode akata Europske Unije, odnosno hrvatskoga zakonodavstva na službene jezike Europske Unije*, kojom je propisala izradu pojmovnika s obvezujućom terminologijom za službene prijevode akata EU-a i hrvatskoga zakonodavstva kako bi se izbjegla proizvoljna uporaba nazivlja pri prevođenju zakonski obvezujućih tekstova. Suradnju jezikoslovaca i eksperata za pojedine struke trebalo je osigurati kroz povjerenstvo za izradu pojmovnika. No do danas takav pojmovnik nije izrađen, ali su potrebu za uspostavljanjem dosljednosti u uporabi terminologije nametnule konkretne prevoditeljske, dokumentalističke, bibliotekarske i slične okolnosti. Na inicijativu MVPEI-ja i Hrvatske informacijsko-dokumentacijske referalne agencije (HIDRA) izrađeno je nekoliko korisnih leksikografsko-terminoloških priručnika koji propisuju i ujedno standardiziraju hrvatsko nazivlje za europske pojmove¹⁵. Nastojanje da

¹⁵ Priručnici za prevođenje dostupni su na mrežnim stranicama MVPEI-ja: <http://www.mvpei.hr/ei/default.asp?ru=177&sid=&akcija=&jezik=1> i na mrežnim stranicama HIDRA-e: <http://norma.hidra.hr/tjecnik/> (14.3.2008.).

u radu na većini ovih terminoloških pomagala surađuju iste institucije kao i skupina stalnih suradnika i stručnjaka, osiguralo je i veću dosljednost u terminološkom radu.

Kako bi se postigla ujednačenost strukture pravnih propisa EU-a, prevoditelji se trebaju pridržavati norma za sve vrste akata. Primjenom *Priručnika za prevođenje pravnih akata Europske Unije*, koji predstavlja normirane oblike akata koje donosi Vijeće EU-a te hrvatsko nazivlje koje se treba smatrati službenim, prevoditelji postižu formalnu i stilsku dosljednost u hrvatskim prijevodima europskih pravnih akata. Radi uspostavljanja pravila te postizanja kvalitete i točnosti prijevoda hrvatskoga zakonodavstva objavljen je *Priručnik za prevođenje pravnih propisa Republike Hrvatske na engleski jezik* koji je ponudio prijevodna rješenja za pravne odredbe hrvatskoga pravnog sustava, obrasce hrvatskih pravnih propisa s prijevodom na engleski te odabranu terminologiju vezanu za javnu vlast Republike Hrvatske, hrvatsko pravo i pregovore za članstvo u Uniji. Iako je Vlada Republike Hrvatske donijela *Odluku o izdavanju službene verzije prijevoda propisa Republike Hrvatske na strane jezike i službenih prijevoda pravne stečevine Europske Unije (acquis communautaire) na hrvatski jezik* još 2003. godine, prijevodi hrvatskih pravnih propisa i različitih dokumenata na engleski jezik nemaju pravnu snagu, nego služe za upoznavanje institucija Unije s hrvatskim zakonodavstvom kako bi se utvrdila usklađenost s propisima EU-a¹⁶.

Radi uspostave dosljednosti u uporabi pravnoga nazivlja izvedenoga iz leksika SSP-a odnosno iz primarnoga zakonodavstva EU-a objavljeni su *Glosar Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica* te *Četverojezični rječnik prava Europske Unije*, dok je *Englesko-hrvatski glosar bankarstva, osiguranja i ostalih financijskih usluga* prvi obradio nekoliko užih stručnih područja u područjima bankarstva i financija.

Novi pojmovi europskoga prava doveli su do stvaranja brojnih neologizama, pa su tako već postojeći nazivi dobili nova značenja (*regulation* = *uredba*, *directive* = *direktiva*, *decision* = *odluka*). U ovom slučaju to su normirani hrvatski nazivi za pravnoobvezujuće akte sekundarnoga zakonodavstva EU-a, ali nije rijedak slučaj da se *directive* i nadalje prevodi kao *smjernica* isto kao i engleski izraz *guidelines*. Tako se akt koji su države članice obvezne prenijeti u svoj nacionalni sustav i koji ima pravno obvezujuću snagu, zamjenjuje aktom koji nije pravno obvezujući.

¹⁶ Prijevodi hrvatskih propisa na engleski jezik dostupni su na mrežnim stranicama MVPEI-ja: <http://www.mvpei.hr/zakoni/> (14.3.2008.).

Na mrežnim stranicama MVPEI-ja može se pristupiti Eurotermu¹⁷, rječniku pojmova nastalih tijekom prevođenja pravne stečevine i hrvatskoga zakonodavstva, koji pomaže pri jednoznačnom prevođenju istih pojmova. U bazi je trenutačno dostupno 18.000 pojmova, kojima se može pristupiti na hrvatskom i engleskom jeziku. Prilikom pregleda pojmovi se prikazuju unutar dvostupanjske hijerarhijske klasifikacije *Eurovoca*, koja omogućuje lakše razumijevanje sličnih pojmova (*unutarnja revizija* u području *financija*; *stručna revizija* u području *proizvodnje, tehnologije i istraživanja* i potpodručju *istraživanja i intelektualnoga vlasništva*).

2.4. Pojmovnik *Eurovoc*

Jedan od prvih priručnika koji se bave pojmovima vezanim uz djelatnosti EU-a jest hrvatsko izdanje *Pojmovnika Eurovoc*. *Eurovoc* je višejezični pojmovnik ili tezaurus oblikovan kao strukturirani i kontrolirani popis pojmova odnosno naziva kojima se obuhvaća sadržaj zakonodavnih akata koji čine pravnu stečevinu Unije. Iako se njegov potencijal primjenjuje i kao svojevrsni leksikografski priručnik za nazivlje vezano uz djelatnost i institucije EU-a, *Eurovoc* je ponajprije namijenjen sadržajnoj obradi dokumenata upisanih u dokumentacijske baze podataka te za oblikovanje upita upućenih tim bazama, što omogućuje djelotvorno pretraživanje dokumenata.

HIDRA je poduzela prve korake za pripremu hrvatskoga izdanja *Eurovoca*¹⁸, s pomoću kojega je moguće pretraživati službenu dokumentaciju te zakonske i podzakonske akte Republike Hrvatske usklađene sa zakonodavstvom EU-a na mrežnim stranicama HIDRA-e.¹⁹ Tako je postignuta kompatibilnost sa zakonodavstvom EU-a dostupnim na pravnom portalu *EUR-Lex*²⁰, kao i sa zakonodavstvom država članica na portalu *N-Lex*²¹, koje se može pretraživati s pomoću *Eurovoca*. *EUR-Lex* omogućuje slobodan pristup Osnivačkim ugovorima, pripremnom, prihvaćenom i konsolidiranom zakonodavstvu, sudskoj praksi Suda EZ-a, pitanjima postavljenima u Europskom parlamentu te cjelovitim tekstovima Službenoga lista EU-a, koji je dostupan svakodnevno na svim službenim jezicima Unije u seriji L (obvezujući i neobvezujući pravni akti) i C (različite informacije) od 1998. godine. Višejezična transparentnost *Eurovoca* umnogome olakšava pretraživanje *N-*

¹⁷ Euroterm: <http://www.mei.hr/euroterm/> (14.3.2008.)

¹⁸ Pojmovnik *Eurovoc*, dostupno na: <http://www.hidra.hr/eurovoc/eurovoc1.htm> (14.3.2008.)

¹⁹ E-katalog službene dokumentacije RH (SDRH), dostupno na: <http://www.hidra.hr/dok/dok.htm> (14.3.2008.)

²⁰ EUR-Eex, dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/> (14.3.2008.)

²¹ N-Lex, dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/n-lex/pays.html?lang=en> (14.3.2008.)

Lex-a, portala za pristup nacionalnom zakonodavstvu država članica EU-a. *N-Lex* je još uvijek eksperimentalni projekt koji razvija Ured za službene publikacije EZ-a u suradnji s državama članicama, a svrha mu je omogućiti pretraživanje nacionalnoga zakonodavstva svih država članica s pomoću svih službenih jezika EU-a. Nacionalno zakonodavstvo dostupno je na jezicima država članica, ali ga je moguće pretraživati na, trenutno, 18 jezičnih inačica, što znači da se upit za pretraživanje nacionalnoga zakonodavstva (npr. Slovenije iz područja ribolova) može s pomoću *Eurovoca* postaviti na bilo kojem od tih 18 jezika, a potom se može prebaciti na traženi jezik (slovenski) na kojem će se izlistati dostupno nacionalno zakonodavstvo iz traženoga područja.

S obzirom na to da je *Eurovoc* dostupan u 21 službenoj jezičnoj verziji (nedostaje malteški i irski jezik), a sadržava više od 6.600 naziva raspoređenih kroz strogu hijerarhijsku strukturu, pri prijevodu na hrvatski jezik bilo je nemoguće zadovoljiti sve zahtjeve za potpunom preciznošću. Zbog nepreciznosti engleskih termina, na koje se oslanjalo prvo izdanje *Pojmovnika*, ili u svrhu usklađivanja s terminologijom iz drugih priručnika (*pravo poslovne uspostave/pravo poslovnoga nastana*) kao i zbog iznalaženja primjerenijih i boljih rješenja, pojedini nazivi prilagođeni su ili zamijenjeni u sljedećim prijevodnim inačicama. Prednost u prevođenju imaju hrvatski izrazi, dok su internacionalizmi i tuđice najčešće dodani kao sinonimi (*tehnološko znanje i iskustvo/know-how, vanjska usluga/outsourcing*). No za neke nazive u većini jezičnih inačica preuzimaju se izvorni pojmovi, bilo zato što su kulturno specifični (*departman*) ili zato što su zbog nepostojanja odgovarajućega naziva u ciljnom jeziku morali biti doslovno preuzeti (*goodwill*) ili neznatno prilagođeni (*damping, franšizing*). Nije uvijek moguće dosljedno prevesti nazive propisa, podzakonskih akata i sl., jer ni u drugim jezicima *Eurovoca* isti nazivi često ne znače isto u kontekstu područja o kojem je riječ (npr. uredba, naredba, ukaz, odluka, pravilnik itd.). Tezaurus nije rječnik, stoga se za svaki pojam može ponuditi samo jedan prijevodni ekvivalent. No svaka jezična inačica može imati neograničeni broj sinonima koji u prirodnom jeziku označuju isti pojam, a kreiraju se kao pomoć korisnicima vlastite jezične inačice. S obzirom na to da višejezičnost *Pojmovnika* pokazuje i europsku političku, pravnu, društvenu i kulturnu raznolikost, to često dovodi do nepotpunoga značenjskog i uporabnog podudaranja naziva, što problematizira osnovnu svrhu *Eurovoca* koji nastoji propisati zadani vokabular za obuhvaćena područja kako bi razmjena podataka o njima mogla biti jednoznačna.

Od početka rada na hrvatskoj inačici *Eurovoca* nastojalo se predloženim prijevodnim rješenjima uskladiti mišljenje struke s općom standardnojezičnom normom i utvrditi jasnu, jednoznačnu i preciznu uporabu nazivlja. Iako

Hrvatska još nije članica EU-a, hrvatski jezik već je ravnopravan sa službenim jezicima EU-a na mrežnim stranicama *Eurovoc*²².

Slika 1. Početna mrežna stranica Eurovoca s hrvatskim (kao jedinim neslužbenim jezikom EU-a) u krajnjoj desnoj rubrici.

Zaključak

Jezična politika EU-a nije definirana kao zasebna javna politika na nadnacionalnoj razini, ali je svojim odredbama bitno utjecala na funkcionalni i kulturološko-identitetski aspekt nacionalnih ili službenih jezika EU-a (Žanić, 2007.: 209). Bez obzira na stavove da formalna jezična politika EU-a ne postoji, nego postoji samo “puno sastojaka bez recepta koji ne daju stopljen proizvod ili rezultat” (Shuibhne, 2004.: 3), nakon više od pola stoljeća integracijskoga procesa u Europi status i uporaba službenih jezika omogućuju demokratski dijalog između institucija EU-a i građana država članica kao i pravo svakoga od njih na pristup zakonodavstvu na službenom jeziku svoje države. To je bitno stoga što je “Europski sud omogućio da pojedinci doista dožive pravo Zajednice kao “svoje pravo” ..., pojedinci postaju svjesni da novi pravni poredak, na koji su i oni pristali, bilo putem svojih zastupnika u nacionalnim parlamentima koji su ratificirali Ugovor o EZ-u, bilo putem neposrednog izjašnjavanja na referendumima, doista funkcionira i da im kreira bolje uvjete dodjeljujući im nova prava koja ne bi uživali temeljem nacionalnog poretka” (Čapeta, 2002.: 30). Pravna pravila, nakon prihvaćanja u regulatornom postupku institucija EU-a, prodiru u nacionalne pravne sustave u kojima izravno stvaraju prava i obveze za pojedince – pravne i fizičke osobe u državama članicama.

Stoga Hrvatska u procesu pristupanja Uniji ima obvezu prihvaćanja i prevođenja europske pravne stečevine, što je iznimno složen i zahtijevan posao. Hrvatski prijevodi *acquisa*, objavljeni u posebnom prilogu Službenoga lista EU-a, upotrebljavat će se kao temeljni tekst za tumačenje i primjenu europskoga prava u Hrvatskoj, a nazivi sadržani u tim prijevodima bit će norma za

²² Eurovoc dostupan na: <http://europa.eu/eurovoc/> (14.3.2008.)

sve buduće prijevode. Kad Hrvatska postane punopravnom članicom te integracije, hrvatski će jezik biti ravnopravan jezik pismene i usmene komunikacije u Uniji. Dotad treba raditi na stvaranju hrvatskih istovrijednica za brojne nove pojmove koji su sastavni dio pravne stečevine te ujednačivanju hrvatskoga nazivlja radi njegove standardizacije i odgovarajuće primjene u prevođenju europskoga zakonodavstva.

Izradom nekoliko korisnih leksikografsko-terminoloških priručnika koji propisuju i standardiziraju hrvatsko nazivlje za europske pojmove, a u čijem su radu surađivale iste institucije sa skupinom stalnih suradnika i stručnjaka, nastojalo se olakšati rad prevoditeljima i omogućiti im veću dosljednost u terminološkom radu. No uspostavljanje hrvatske terminološke norme europskoga nazivlja koje je prepušteno nekoordiniranim naporima pojedinih ministarstava ili drugih državnih institucija, kojima skrb o jeziku nije ni struka ni prva obveza, svakako povećava opasnost od nepostojećih ili fragmentarnih terminoloških resursa, nedosljednosti u uporabi nazivlja i supostojanja različitih terminoloških rješenja (Bratanić, 2007.: 88, 90) Uključivanje Hrvatske u procese europske integracije trebalo je iskoristiti za znatno veće homogeniziranje i uspostavljanje terminološke norme nazivlja koje proizlazi iz pravne stečevine EU-a. Inicijative Vlade, pokrenute 2003., o potrebi izrade strategije jezične kulture i pojmovnika za službene prijevode europskoga zakonodavstva nisu ostvarene, stoga je propuštena prilika za stvaranje specijaliziranoga normativnog pojmovnika za europsko nazivlje odobrenoga od strane znanstvene i stručne ustanove. Možda bi u slučaju postojanja takvoga pojmovnika Državni zavod za mjeriteljstvo Republike Hrvatske, poštujući članak 5. Odluke po kojemu su *sva tijela državne uprave dužna prijevode akata Europske Unije na hrvatski jezik, koji se ugrađuju u hrvatsko zakonodavstvo, uskladiti s pojmovnikom Povjerenstva*, umjesto Popisa *smjernica* EU-a imao Popis *direktiva* EU-a na svojim mrežnim stranicama²³.

Literatura

- Babić, Ante, 2005.: *Englesko-hrvatski glosar bankarstva, osiguranja i ostalih finansijskih usluga*, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Zagreb
- Bratanić, Maja, 2006.: *Četverojezični rječnik prava Europske unije: engleski, hrvatski, francuski, njemački*, Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija, Zagreb

²³ Popis direktiva EU-a na mrežnim stranicama Državnoga zavoda za mjeriteljstvo RH, dostupno na: http://www.dzm.hr/zakonsko_mjeriteljstvo/ispitivanje_pakovina/popis_smjernica_eu (14.3.2008.)

- Bratanić, Maja, 2002.: *Glosar Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica*, Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo za europske integracije, Zagreb
- Bratanić, Maja, 2007.: Je li hrvatski spreman za EU?, u: Jagoda Granić (ur.), *Jezik i identiteti*, Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, Zagreb – Split: 81-90
- Bratanić, Maja (ur.), 2000.: *Pojmovnik EUROVOC, 2. svezak: predmetna verzija*, Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija HIDRA, Zagreb
- Čapeta, Tamara, 2002.: *Sudovi Europske unije, Nacionalni sudovi kao europski sudovi*, Institut za međunarodne odnose, Zagreb
- Novak, Jasminka (ur.), 2002.: *Priručnik za prevođenje pravnih akata Europske unije*, Ministarstvo za europske integracije, Zagreb
- Novak, Jasminka (ur.), 2006.: *Priručnik za prevođenje pravnih propisa Republike Hrvatske na engleski jezik*, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Zagreb
- Rodin, Siniša, 2003.: Pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji: preobrazba pravnog sustava, u: Katarina Ott (ur.), *Pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji, Izazovi ekonomske i pravne prilagodbe*, Institut za javne financije, Zaklada Friedrich Ebert, Zagreb: 213-233
- Shuibhne, Niamh Nic, 2004.: *Does the Draft EU Constitution Contain a Language Policy?* II Mercator International Symposium: Europe 2004: A new framework for all languages? 27-28/ 2/ 2004, Tarragona – Catalunya, dostupno na: <http://www.ciemen.org/mercator/pdf/simp-shuibhne.pdf> (25.2.2008.)
- Skupina autora, 1999.: *Plan integracijskih aktivnosti Republike Hrvatske*, Vlada Republike Hrvatske, Ured za europske integracije, Zagreb
- Šarčević, Susan, 2002.: Opće upute za prevođenje pravne stečevine Europske zajednice, u: Jasminka Novak (ur.), *Priručnik za prevođenje pravnih akata Europske unije*, Ministarstvo za europske integracije, Zagreb: 17
- Žanić, Ivo, 2007.: *Hrvatski na uvjetnoj slobodi, Jezik, identitet i politika između Jugoslavije i Europe*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb
- Žanić, Ivo, 2007.: Izlazak EU iz jezičnog pata: je li veza jezika i kulture supstancijalna ili akcidentalna?, *Anali Hrvatskog politološkog društva*, 3: 209-227

Izvori

Europska Unija

Ugovori

Treaty establishing the European Community (consolidated text), *OJ 2002, C 325, str. 39*

Treaty on European Union (consolidated text), *OJ 2002, C 325, str. 9*

Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007, *OJ 2007, C 306, str. 1*

Povelja o temeljnim pravima EU-a

Charter of Fundamental Rights of the European Union, *OJ 2000, C 364, str.1*

Sekundarno zakonodavstvo

Regulation No 1 determining the languages to be used by the European Economic Community, *OJ 1958, 17, str. 385.*

Dokumenti institucija EU-a

Europski parlament

Resolution on a Community charter of regional languages and cultures and on a Charter of rights of ethnic minorities, *OJ 1981, C 287, str. 106*

Resolution on measures in favour of minority languages and cultures, *OJ 1983, C 068, str. 103*

Resolution on the languages and cultures of regional and ethnic minorities in the European Community, *OJ 1987, C 318, str. 160*

Resolution on languages in the Community and the situation of Catalan, *OJ 1991, C 019, str. 42*

Resolution on linguistic and cultural minorities in the European Community, *OJ 1994, C 061, str. 110*

European Parliament resolution on regional and lesser-used European languages, *OJ 2002, C 177 E, str. 334*

European Parliament resolution with recommendations to the Commission on European regional and lesser-used languages — the languages of minorities in the EU — in the context of enlargement and cultural diversity (2003/2057(INI)), *OJ 2004, C 076 E, str. 374*

European Parliament resolution on measures to promote multilingualism and language learning in the European Union: European Indicator of Language Competence (2005/2213(INI)), *OJ 2006, C 296 E, str. 271*

Europska komisija

Promoting Language Learning and Linguistic Diversity: An Action Plan 2004 – 2006, *COM(2003) 449 final, 24/07/2003*

The European Indicator of Language Competence, *COM(2005) 356 final, 01/08/2005*

- A New Framework Strategy for Multilingualism, *COM(2005) 596 final*, 22/11/2005
- Administrative Agreement between the European Commission and the Kingdom of Spain, *OJ 2006, C 073, str. 14*
- Commission Working Document: Report on the implementation of the Action Plan "Promoting language learning and linguistic diversity", *COM(2007) 554 final*, 25/09/2007

Vijeće EU-a

- Council conclusion of 13 June 2005 on the official use of additional languages within the Council and possibly other Institutions and bodies of the European Union, *OJ 2005, C 148, str. 1*
- Administrative arrangement between the Kingdom of Spain and the Council of the European Union, *OJ 2006, C 040, str. 2*

Sudska praksa

- 26/62 Van Gend & Loos (1963) ECR 1

Republika Hrvatska

- Zakon o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, *NN/MU, 14/2001*
- Odluka o mjerama u postupku usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s *acquis communautaireom*, *Vlada Republike Hrvatske, 19. srpnja 2001.*
- Plan provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, *Vlada Republike Hrvatske, 18. listopada 2001.*
- Poslovnik Hrvatskoga sabora (pročišćeni tekst), *NN, 6/2002*
- Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2003. godina, *NN, 30/2003*
- Odluka o osnivanju Povjerenstva za izradu pojmovnika za službene prijevode akata Europske unije, odnosno hrvatskog zakonodavstva na službeni jezik Europske unije, *NN, 167/2003*
- Odluka o izdavanju službene verzije prijevoda propisa Republike Hrvatske na strane jezike i službenih prijevoda pravne stečevine Europske unije (*acquis communautaire*) na hrvatski jezik, *NN, 167/2003*
- Odluka o izradi Strategije razvitka jezične kulture, *NN, 167/2003*
- Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe, *Vlada Republike Hrvatske, 25. veljače 2004.*
- Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije za 2008. godinu, *NN, 30/2008*

Snježana Ramljak

*THE ACCESSION OF THE CROATIAN LANGUAGE TO
THE EUROPEAN UNION: TRANSLATION OF THE ACQUIS
COMMUNAUTAIRE AND EUROPEAN LEGAL
TERMINOLOGY*

Summary

Language plays the central role in the process of creation of a national identity. In the establishment of the supranational European identity, however, multilingualism is a democratic necessity guaranteeing equality to all European Union citizens. The decisions made by the European institutions influence everyday life of the citizens of the Union and for their legitimacy it is of the utmost importance that the citizens take an active part in the decision making process free of language barriers. In accordance with the EU language policy which guarantees an equal status to all the official languages of its member states – once Croatia becomes a member of the Union the Croatian language will enjoy the position of an official language of the EU. In order to ensure Croatian citizens equality before the law and free access to the EU legislation, Croatia has the responsibility of translating the so called *acquis communautaire*, i.e. the total body of EU law, into Croatian and transpose it into its national legislation. The translation of the *acquis* must guarantee that the EU law is unequivocally interpreted and implemented and this can only be possible if the EU legal terminology is consistently and unambiguously used. Upon the Croatian accession to the EU, the Croatian translation of the *acquis* will be published in the special edition of the Official Journal of the EU and will become legally binding and used as the fundamental text for the interpretation and application of EU law in Croatia.

Key words: European Union, language policy, Croatian accession to EU, adoption of the *acquis communautaire*, translation, European legal terminology

Mailing address: Knjižnica Hrvatskoga sabora, Trg Sv. Marka 6,
HR 10 000 Zagreb. *E-mail:* sramljak@sabor.hr